

Zondag 19 juli 2020 Op hoop van zegen

Evangelielezing: Mattheüs 13 : 1-9, 18-23

Hoe ligt de kerkelijke akker erbij, na vier maanden coronapauze? Als vanzelf komt die vraag op bij de gelijkenis van de zaaier. Zijn we na weken zonder kerkdiensten nog wel vruchtbare grond? Of zal de crisis, die nog niet voorbij is, de gemeente als een kale, rotsachtige bodem achterlaten waarin het zaad steeds moeilijker wortel schiet?

Er zijn al onderzoeken opgezet die proberen na te gaan of er een ontwenning in de kerkgang zal ontstaan? Want misschien bevalt het wel: een lege zondagochtend. Trouwens, die vult zich ook weer snel, dat hoorde ik wel van mensen die ooit het contact met de kerkgang verloren. Voor je het weet ben je aan het hardlopen of zit je op de racefiets. Onderweg naar de kerk kom ik er op de dijk velen tegen. Maar, waarom zou je je zo in het zweet werken als je hopelijk ook heerlijk ontspannen in de kerk kunt zitten? Heilzaam verbonden met God en elkaar.

Het lijkt mij nog steeds waardevol als we op zondagmorgen tot een zekere verstillings- en bezinning kunnen komen. Om als het ware te werken aan onze eigen akker. Ook al is dat nu voor veel mensen thuis, bij de kerktelefoon of I-pad, bij een brandende kaars.

En zo zijn trouwens ook optimistische geluiden te horen in deze tijd. Er zou in deze coronacrisis juist een nieuwe waardering te signaleren zijn voor de kerk en kerkgang. De behoefte zou groeien door het plotseling gemis (vier maanden lang) en er werd zelfs van kerkhonger gesproken. Wat altijd zo gewoon lijkt, is eigenlijk heel bijzonder. Al eeuwen achter elkaar komen christenen wekelijks bijeen om zich te laten inspireren vanuit de Bijbel en om – wat er ook gebeurt – een biddende en zingende gemeenschap te vormen. Zeker als er achteraf ook nog koffie en onderlinge ontmoeting is, heeft de zondag een waardevolle invulling.

Zoals zo vaak zal de waarheid wel ergens in het midden liggen. Er is geen reden onszelf de grond in te praten en evenmin is er reden onszelf te feliciteren. Voor de een kan deze crisis het duwtje naar afhaken zijn, voor de ander juist een reden om voor het eerst of opnieuw aan te haken.

En de standvastige gemeente, die blijft gewoon doen waar ze al zo'n 2000 jaar goed in is: wekelijks bijeenkomen, weer met een beperkt aantal mensen in de kerk maar ook met velen die meeluisteren. Om met elkaar te zaaien en te oogsten wat Jezus ons in het evangelie aanreikt, om ons geloof te laten voeden en ook op een of andere manier de verbondenheid met elkaar te beleven.

Of we nu met 30, 60 of 100 aanwezigen zijn, om de getallen uit de gelijkenis even te gebruiken, en of dat er op den duur nu meer of minder worden – we blijven zo lang mogelijk doen wat we als zinvol en heilzaam ervaren.

De gelijkenis van de zaaier is de eerste van wel 8 gelijkenissen in dit 13e hoofdstuk van Matteus dat als kopje heeft ‘Gelijkenissen over het Koninkrijk van de hemel’. Jezus spreekt in gelijkenissen tot de mensen. In beeldtaal dus.

Jezus doet dat vaker, maar dit is één van de weinige plekken waar Jezus de gelijkenis ook uitlegt. Helaas wordt de gelijkenis daarmee niet op slag helder. Het blijft beeldspraak. We horen dat met het zaad het woord van God wordt bedoeld en dat goede grond staat voor mensen die dat woord van God horen en begrijpen. Wat nu precies hun vruchten zijn, dat blijft onduidelijk. En is de zaaier nu God of Jezus?

Het ligt voor de hand om bij deze gelijkenis in te gaan op de vraag welk grondsoort wij zelf zijn. Zijn we als de weg, begrijpen we niets van het woord van God en is het dus binnen de kortste keren weer weggepikt uit ons hart? Of zijn we als de rotsachtige grond, oppervlakkig, zonder diepgang en dus gevoelig voor de minste of geringste tegenstand die we zullen krijgen? Of zijn we als de grond vol distels, zijn we vol van andere zaken in het leven en krijgt het woord bij ons dus niet de ruimte? Of zijn we goede grond, geven we gehoor aan de oproep ‘Laat wie oren heeft goed luisteren!’ en dragen we dus vrucht?

Als we dat voor onszelf nagaan, dan is er misschien niet een duidelijk antwoord. Want wat voor grond zijn we? Vandaag misschien wat rotsachtig, morgen weer vol distels, maar dat is niet waar de gelijkenis om gaat. Het is immers niet de gelijkenis van de grondsoorten, maar de gelijkenis van de zaaier en het Koninkrijk.

Wat opvalt in de gelijkenis is dat er zo rijkelijk gezaaid wordt én volop geoogst.

De zaaier is een royale zaaier. Hij heeft blijkbaar zaad genoeg, want hij zaait maar in het wilde weg. Slordig zou je het kunnen noemen, dat er zulke grote delen van het zaad neerkomen op plekken waar ze geen vrucht zullen dragen. Wij zouden dat misschien zelfs zonde willen noemen, zonde van het zaad, maar de zaaier houdt niet in.

En wat de zaaier doet heeft resultaat. Wat hij zaait in goede grond geeft een royale oogst. Honderdvoudig draagt dat zaad vrucht. En soms iets minder, zestig of dertigvoudig, maar in principe, het uitgangspunt is: honderdvoudig!

Deze gelijkenis van Jezus is een bemoediging voor de mensen in zijn tijd en in de tijd van de evangelist Matteus. Zij moeten zich niet laten ontmoedigen door wat mislukt bij de verspreiding van het Woord van God. Want ondanks alle tegenstand zal het Woord van God wel zeker verder gaan, in goede aarde draagt het vrucht, hoe dan ook en meer dan je denkt.

Ook in onze tijd komt de vraag op hoe het moet met dat Woord van God, als je ziet dat zo weinig mensen er oren naar hebben. Als het tegen dovemans oren lijkt gezegd, waarom zouden we het dan nog doen?

De gelijkenis van de zaaier én de uitleg die Jezus geeft laten twee kanten zien van de werkelijkheid, onze werkelijkheid. Enerzijds zaait de zaaier overvloedig en draagt het zaad in goede aarde overvloedig vrucht. Anderzijds ontkiemt het Woord op veel plekken niet, alleen maar in goede aarde. Beide staan naast elkaar: de reikwijdte en kracht van het Woord van God en de ervaring dat het zonder goede aarde geen vrucht draagt.

Nogmaals, het is de kunst ons niet blind te staren op de grond. Dat doet de zaaier immers ook niet. Gods woord is er voor alle mensen.

En: geloven wij dat er op heel veel plekken goede aarde is, meer dan we kunnen overzien?

En geloven wij dat de opbrengst van het zaaien van Gods woord honderdvoudig kan zijn?

Daarmee raken wij aan de kern van het verhaal: de verwondering dat het zaad tot enorme groei en overdadige opbrengst in staat is.

Dat is de bemoediging die van de gelijkenis uitgaat: geloof dat het groeien gaat. Zoals we ons kunnen verwonderen over de opbrengst van een zaadje, zo ook over het Woord van God: kijk in de wereld om ons heen: hoe velen het op de been houdt en op de been heeft gebracht voor de goede zaak.

Al die mensen die opkomen voor hun naasten, voor verdraagzaamheid, voor het milieu, omdat ze geloven dat het anders kan en moet.

Jezus ziet dat wat Hij de mensen vertelt over het Koninkrijk van God, vaak niet gehoord wordt en niet begrepen. Maar dat weerhoudt Hem niet om door te gaan. Het royale gebaar van de zaaier blijft Hij maken, het Woord van God voor alle mensen, blijft Hij doorgeven. En telkens zijn er mensen die het wel verstaan en in wie het verhaal vruchtbaar wordt, ook dat gaat door.

Deze gelijkenis van de zaaier heeft uiteindelijk een belofte in zich, een toekomstdroom..

Want, ondanks alles wat er verkeerd terechtgekomen is: uiteindelijk zal er oogst zijn:

En zo zijn wij: gezaaid op hoop van zegen.....

Gereformeerde Kerk Loosdrecht

Hillegonda Ploeger

19 juli 2020